

انتشارات آتشبار

جرم بغی

«با تاکید بر محاربه و افساد فی الارض»

نویسندگان:

مجتبی مهرابی

دکتر علی آقاجانی سپهری

فضات دادگستری و مدرس دانشگاه

سرشناسه	: میرابی، مجتبی، ۱۳۶۵.
عنوان و نام پبناآور	: جرم بغی «با تاکید بر محاربه و افساد فی الارض» نویسنده: مجتبی میرابی، علی آقاجانی-سپهری؛ ویراستاری مهدی لریان، قاسم اکبری-مقدم
مشخصات نشر	: تهران: سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات انتشارات، ۱۴۰۳، ۱۰۸ص.
مشخصات ظاهری	: 978-622-5439-56-6
شابک	: فینا
وضعیت فهرست نویسی	: کتبینامه: ص. ۱۰۳ - ۱۰۸.
پیدائش	: بغاه
موضوع	: Boghat* محاربه (فقه) Muharibah (Islamic law) الفساد فی الارض (فقه) *Mischief in the land (Islamic law) جرایم علیه امنیت عمومی - ایران Offenses against public safety - Iran
شلسله افزوده	: آقاجانی-سپهری، علی، ۱۳۶۶.
رده بندی کنگره	: BP199.5
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۷۷
شماره کتبیخانه ملی	: ۹۵۶۰۹۲۰
اطلاعات رکورد کتبیخانه: فینا	

جرم بغی «با تاکید بر محاربه و افساد فی الارض»

نویسندگان: مجتبی میرابی، دکتر علی آقاجانی سپهری

ویراستاری: مهدی لریان، قاسم اکبری مقدم

کنترل نهایی: مجتبی نیک رهی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۴۳۹-۵۶-۶

طراح جلد: مهدی لریان

سال چاپ: ۱۴۰۳

نوبت: اول

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات آتشیار وابسته به سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس

ارتش جمهوری اسلامی ایران - شماره تماس: ۸۱۹۵۴۱۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم

ن و القلم و مایسترون

بی تردید تعالی علمی و فرهنگی کشور، بازتاب میزان تفکری است که فرهیختگان در مقام عمل به منصفه ظهور می‌رسانند. در این بین مهم‌تر و حساس‌تر از همه، رسالت عالمان و علم جویان است. این رسالت، همان‌گونه که در جهت پرورش استعداد های فردی، با قرائت و مطالعه انجام می‌گیرد، برای پیشبرد اهداف اجتماعی و تعالی فرهنگی، با کتابت و مباحثه نیز محقق می‌شود.

از این رو یکی از مسئولیت‌های مهم مراکز فرهنگی در کنار تعلیم و تعلم و تربیت، نشر آثار علمی است که سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران برای ارتقای سطح علمی اقدام به چاپ کتاب نموده است.

با این امید که با استمرار فعالیت‌های انتشاراتی، بتوان گامی در راه رشد و تعالی علمی برداشت.

امید است این اثر علمی مورد استفاده اساتید و جامعه حقوقی قرار گیرد.

و من الّا التوین

سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس آجا

سرپرست دوم ستاد محمد رضا فولادی

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: بررسی فقهی و قانونی جرم بغی
۱۶	معنای لغوی و اصطلاحی جرم بغی
۱۹	نحوه ی برخورد با اهل بغی
۲۰	مفهوم جرم بغی در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰
۲۳	تحول جرم بغی در ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲
۲۵	پیشینه جرم بغی
۲۸	شرایط تحقق جرم بغی
۳۰	جرم بغی از دیدگاه آیات قرآن
۳۲	جرم بغی از دیدگاه سنت و ادله شرعی
۳۴	ارکان و شرایط جرم بغی از نظر فقه
۳۷	ماهیت جرم بغی
۳۸	گروه مجرمانه
۴۰	سردستگی گروه
۴۱	شرط استفاده از اسلحه
۴۳	شرط مقابله با اساس نظام
۴۴	قبل از درگیری و استفاده از سلاح
۴۷	وجود یا زوال مرکزیت
۴۸	ارتداد باغی
۴۸	سیره امیرالمومنین علی (ع) در برخورد با اهل بغی
۵۳	فصل دوم: وجه افتراق جرم بغی با محاربه و افساد فی الارض
۵۴	جرم محاربه در فقه
۵۷	جرم محاربه در ق.م.ا. مصوب ۱۳۷۰
۵۷	تحول جرم محاربه در ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲
۶۰	عناصر جرم محاربه
۶۰	عنصر مادی

۶۳	عنصر معنوی
۶۴	تاثیر انگیزه در جرم محاربه
۶۵	جرم انگاری محاربه (ماده ۲۷۹ ق.م.ا.)
۶۶	دفاع در مقابل محاربان (ماده ۲۸۰ ق.م.ا.)
۶۷	بررسی فقهی دفاع در مقابل محاربان (ماده ۲۸۰ ق.م.ا.)
۶۸	مهذور الدم بودن محارب
۶۹	افرادی که با استفاده از سلاح سلب امنیت کنند (ماده ۲۸۱ ق.م.ا.)
۷۰	حد محاربه (ماده ۲۸۲ ق.م.ا.)
۷۱	بررسی فقهی حد محاربه (ماده ۲۸۲ ق.م.ا.)
۷۱	آیه ۳۲ و ۳۳ سوره مائده
۷۲	نسخ و عدم نسخ آیه ۳۲ و ۳۳ سوره مائده
۷۳	مجازات اقسام محاربه
۷۴	اختیار قاضی در انتخاب مجازات محاربه (ماده ۲۸۳ ق.م.ا.)
۷۶	مدت نفی بلد (ماده ۲۸۴ ق.م.ا.)
۷۶	بررسی فقهی مدت نفی بلد (ماده ۲۸۴ ق.م.ا.)
۷۷	توبه محارب
۷۸	لزوم تحت مراقبت قرار گرفتن محارب (ماده ۲۸۵ ق.م.ا.)
۷۸	بررسی فقهی (ماده ۲۸۵ ق.م.ا.)
۷۹	دیدگاه امام خمینی (ره)
۸۰	جرم افساد فی الارض
۸۰	مفهوم لغوی جرم افساد فی الأرض
۸۱	جرم انگاری افساد فی الارض
۸۷	بررسی و تفاوت‌های جرم افساد فی الارض و جرم محاربه
۸۹	بخشنامه های قضایی
۸۹	عناصر جرم افساد فی الأرض
۹۰	عنصر مادی
۹۱	عنصر معنوی

۹۲	ملاک تمایز جرم افساد فی الأرض از جرائم عادی
۹۳	حصری یا تمثیلی بودن مصادیق جرم افساد فی الأرض
۹۵	شروع به جرم در جرم افساد فی الأرض
۹۶	جنایت علیه تمامیت جسمانی در جرم افساد فی الأرض
۹۸	تفاوت جرم بغی با جرم افساد فی الأرض
۹۹	تفاوت جرم بغی با جرم محاربه
۱۰۱	وجه افتراق جرم بغی با جمعیتی با هدف برهم زدن امنیت
۱۰۳	فهرست منابع

مقدمه

قانون‌گذار در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ به برخی از رفتارهای مجرمانه در قانون پیشین، عنوان جدید و مستقل (بغی) داده است. قانون‌گذار ایران همچون هر حکومت دیگری، به هدف ایجاد یک محیط امن اجتماعی مصادیق متعددی از رفتارهای مخل امنیت را به‌عنوان یک پدیده مجرمانه، معرفی نموده و مجازات‌های شدیدی را برای آن در نظر گرفته است، محاربه از جمله این رفتارها است.

با روش توصیفی تحلیلی این نتیجه حاصل می‌شود که جرم بغی با جرم محاربه و افساد فی‌الارض تفاوت‌های زیادی دارند که از جمله آنها محاربه با قصد برهم زدن امنیت عمومی و ایجاد رعب و وحشت میان مردم صورت می‌گیرد؛ اما بغی، علیه امام عادل و حکومت اسلامی رخ می‌دهد و همچنین بغی معمولاً به‌صورت گروهی و سازمان یافته انجام می‌شود اما محاربه ممکن است با یک نفر صورت گیرد و آنچه موجب تمایز جرم افساد فی‌الارض از جرائم عادی می‌شود نتیجه آن است که به چهار صورت بیان شده است:

اخلال شدید در نظم عمومی کشور، ناامنی، خسارت عمده به افراد یا اموال، اشاعه‌ی وسیع فساد یا فحشاء و از دیدگاه قانون‌گذار هرگاه جرائم عادی، نتایج گسترده داشته باشد مستوجب اعدام می‌شوند، پس افساد فی‌الارض عنوان مجرمانه خاصی در مقابل عناوین دیگر نیست بلکه حالتی از عناوین مجرمانه دیگر است که در طول آنها قرار داشته و موجب تغییر مجازات به اعدام می‌شود.

مجتبی مهرابی

دکتر علی آقاجانی سپهری

قضات دادگستری و مدرس دانشگاه